Funduszu dla mnie ani na opłacenie takiego długu, ani na Sustentacyą, postwapił
się piętnować Przywiley taskiewski wdzięgo opłatę, a teraz mnie dokucza, abym ta
ką kwotę wyłożoną opłacić naywychley starał się. Procz długu takiego Winien Ja
jestem Prowincyi, albo Klasztorkowi Brzeskiemu ꝶ 400. opłaconych przez Klasztor Derman
ski do Rąk moich: Nad to ꝶ 100 pożyczonych w Klasztorze Żyrowickim; Otowszystko
chcę Ja przed moim Wyiazdem, do Żydyczyna, dokład za Tydzień wyiachać układam,
porachować się in Officio Prali, gdyż i Mnie niemało należy z Klasztoru Torokańskiego
in rem, którego, iako utrzymuiącego Officiu Generale wiele expensowałem, itakwo spodzie
wam się pokwitować się z Prowincyą, non item z JW. Xiędzem Metropolitą, który
nie na bywszym Generale, ani na Zakonie, lecz na przyszłym Biskupie długu swego po
szukiwać powinien, a kiedy nie znaydzie, imputet Sibi, bo do tegoż należało opatrzyć Fun
duszem Biskupstwo, i potym na Conto takiego funduszu expensować, i expensę poszukiwać.
Z Poczajowa postaram się Ja Ksiąg Cerkiewnych przesłać do Torokan, którychby sprzedanie
polecone było J. X. Tarnawskiemu Konsultorowi Generalnemu i a Exszałów ponieważ dawney
Edycyi Poczajow, iuż, a nowych Rmā Pattas Vra mieć nieżyczysz, ściągać nie będę. Excellny
Nuntius z wyraźnego Zalecenia S. Congnis de Propaganda Fide, chce zasięgnąć wiado
mości odemnie, maiącey się teyże S. Kongregacyi kommunikować o czynnościach JW.
J.X. Arcybiskupa Potockiego, Zakonników, i Klasztory pokrzywdzaiących, i razem żąda
podany mieć proiekt sobie, którymby można było, zapobiedz złemu, albo iak w Originał
nym Liście czytam, et media proponere, quibus valeat, et absurdis obviam ivi, et
malis, fortassis iam inductis, reparari. Nad to chce być informowanym podług Li
stu swego wyrazów =. Hinc scire insuper opto, quænam Festa ArchiEpiscopus sub
repserit, quoniam non nisi quinq abolere habuit in Commissis a Sā Congne. Pa
ri modo vellem mihi significari, an aliqua in Liturgia facta ab eo sit immutatio? quænā
sit? an ea essentialis? An item Euchologii Benedicti XIV versione coeperit formatio
nemq Liturgici Codicis proxit Sæ. Congregaoni, ipsemet in suis Litteris innuerat,
ut tonus omnibus inserviendo Ruthenis Ordo Celebrationis Missæ prescriberetur, ita,
ut Librorum pluralitate dispulsa, una, et facilior toti Ritui esset Methodus, ac dis
ciplina. Immediate potym dalši sens Listu następuiący wiernie wypisuię: =
Placuit S. Congregatio Opinioni Archieppi: Sed interea temporis Euchologio Romano,
et Synodo Zamosciensi Standum fore mandavit. = Gdy ia więc niemogę do
pełnić takiego Zalecenia bez dokładney Relacyi od tych, którzy albo niedawno wyszli
z Kordonu Rossyiskiego Braci naszych; albo blisko Kordonu mieszkaią, od mieszkańców
w Kordonie mogą zasięgnąć wiadomości; dla tego upraszam Rmā Pttem Vrā, abyś
zasięgnowszy takie wiadomości, mnie one wypisawszy, przesłał, i oraz Zalecił
wg J.X. Superyorowi Berezweckiemu, aby starał się zasięgać wiadomości o nowo
ściach nastąpić mogących, i też raczył mnie kommunikować. Dla X. Sawickiego
z Augustyniana, Nowicyusza naszego wyszła dyspensa nie tylko in ordine ad
transitum do Zakonu, ale i do Obrządku naszego: atoli nienaglaca, ani zakazuiąca
trzymania się Obrządku nie naszego, to iest Łacinskiego. Tak ia tedy odpisawszy
na List do mnie z Darewa pisany, polecam mnie Stateczney przyiaźni Jego,
zapewniaiąc o nieodmiennym nigdy przywiązaniu, i Szacunku moim z którym
dozgonnie zostaię: Rmā Pattis Vrā, Servus Obsequentissimus: Porphyrius O.S.B.M. Nominatus
Eppus Chełmensis

Kopia Listu cyrkularnego Wielm J.X. Generała Zakonu naszego
Roku 1790. nowo-obranego, który się wydał na okoł Prowincyi Litt. D. 30/19 Januar.
tegoż samego Roku ut supra; tenore sequenti:

Maximilianus Wilczynski O.S.B.M. Sæ Theologiæ Doctor; Congregaonis Ruthenorum
Proto-archimandrita. Rdissmis Archimandritis, Rmis PP. Provincialibus,
VV. AA. RR. PP. Ordinis, et Provinciar Consultoribus, AA. RR. Monasteriorum Superioribus
Cæterisq Congregationis nostræ Patribus, et Professis Salutem in Domino.

Fortassis aliunde notum Vobis est, post ascensum in Metropolitanam Sedem
Illmi, Exlmi, Rdmi Domini Theodosii Rostocki mox Rssmum Dm Porphyrium
Skarbek Wazynski adusq Proto-Archimandritam nostrum pro vacanti Epis-
copatu Chelmensi a S. R. M. nominatum fuisse. Quia tamen quaedam duriores Cir-
cumstantiae hujs Nominationis effectum ita retardabant, ut Obvium suspicari esset, eandem
non omninò ad intentum finem perventuram; hinc praefatus Rmus Proto-Archiman-
drita determinatum, irrevocabilemq in illam consensum suum, qualem scilicet ju-
ra volunt prudenti consilio suspendendum ducebat. Unde in sinu Providentiae o-
mnia suaviter, fortiterq disponentis, quiescens concreditam sibi congregatio-
nis nostrae praefecturam ad Nominationis, assensusq sui perficiendas rationes
sustinere, et per Constitutiones Ordis nostri debebat, et virtute jurisjurandi a Se
dati adstringebatur. At cum Omnipotentis Voluntati nil resistere possit, iam
in praesentiarum turmentae circumstantiae sedatae sunt, Nominatio proinde
complementum sortita. Hinc Rdissmus Proto-Archimandrita tam manife-
stae Divinae vocationi diutius reniti nefas sibi ratus, Eidem vota suamq
voluntatem pronam obtulit, consequenter, arduis, atq laboriosis Chelmensis
Cathedrae curis se addici submisit. Siquidem vero non vos latet, per consti-
tutiones nostras, Summorumq Pontificum Decreta Proto-Archimandritale
munus, cum Episcopali dignitate in eodem Subjecto componi non posse;
propterea, cum hunc nuntium accipitis videor mihi videre Vos totos moero-
re suffundi, quod Ordinem nostrum, tam provido, expertoq Moderatore
jam orbatum esse intelligatis. Neq ego Vos, hujus maestitiae causa,
nimiae erga optimum Patrem teneritudinis arguere ausim; cum sanè pari
ne dicam majori dolore ipse quoq afficiar; his enim Vicarias Ejus susti-
nendo vices, propius probi cordis, animiq ad summa nati indolem,
atq adeo intimius iam olim perspexeram; haud modicum tamen lenire
valeo cum vobis certò pollicear fore, ut, quem Moderatorem amittimus,
Eundem novum Patronum, Protectorem dexterrimum, Nostriq amantissimum
Pastorem nanciscamur. In hoc autem comuni Solatio, mea Solius taedia altera ex
parte augentur quam plurimum. Nostis enim Patres amantissimi, quantum optaverim,
pacatiores ducendo dies mihi Ipsi potissimum Statuiq meo vacando, residuum
vitae transigere; quod maximum negotium est: Filium hominis, quâ horâ non
speramus, venturum expectare = quod mihi lassae vires, quod crebra, quâ ve-
hor corporis infirmitas seriò inspiraverat. Quia tandem desideria mea, jam
ut rebar, intentum assequuta, nunc planè delusa video, siquidem hâc turbida
scopulisq plena rerum tempestate, administrandae Congregationis Nostrae
perdifficile onus humeris imparibus sustinere mihi incumbit, intimo an-
gustiae, et amaritudinis sensu totum me comprimi concutiq experior; At
quid tum deniq? Si Senecae ille olim sensus fuerat; = Placeat homini, quid-
quid Deo placuit, Epla 71 = Me quantò magis memorem esse oportet hujs
Chrisostomi moniti: = Silentium, quod lutum praebet figulo, idem tu Condito-
ri tuo praebe = Lib: contra eos, qui scandalizantur. Nonne Dominus Exerci-
tuum ait? = Cuncta Salus mea atq voluntas, nec est quidquam, quod ex eo ger-
minet. 2 Reg: 23 = Itaq Omnipotentis Nutui parendum. = Non pareo Deo, sed assen-
tior = inquit memoratus Seneca Epla 96. = Ergo non invitè obtempero, sed
lubenter Aeternis Ejus subjicio consiliis, spe firma Opis à Patre luminum fe-
rendae, erigente, relevanteq animum meum; Unde etiam fore confido, ut
Dextera Altissimi fulciat, roboretq labefactatas corporis vires. Quod vero
vestrâ interest; Fratres! Utor verbis Doctoris Gentium = Orate pro Nobis =
ad Thess: 5. ℟ 25. ut annuntiet Nobis Dominus Deus viam, per quam per-
gamus = Jerem: 42. ℟ 3. = Orate per omnem Orationem, et obsecrationem
omni-

omni tempore, = et pro Rege Nostro, ut longissimos prosperrimosq́ agat dies; et pro Congregatis Reipublicæ Statibus, ut Spiritus Sapientiæ, et veritatis Illis optima Consilia Conspiret, ac ad optatos perducat fines; et pro integra Patria, ut Eam Omnipotens excelso brachio Suo Sartam tectamq́ Servet; Et pro me deniq́. = ut detur mihi Sermo in apertione Oris mei cum fiducia.... pro quo Legatione fungor.... Ita, ut ipso audeam, prout oportet, me loqui = ad Ephes: 6. Quia verò = nescit homo, utrum odiô, vel amore dignus sit Ecl: 9. 1. = proh amaritudinem! Iterum Compello Vos: = Fratres! Orate, Sed ne, dum alijs prædicavero, ipse reprobus efficiar. = 1ma Cor: 9. V. 27. = Cæterum Gratia Domini nostri Iesu Christi, et Charitas Dei, et communicatio Sancti Spiritus Sit Cum omnibus Vobis. = 2a Corinth: 13. V. 13. Dabantur in Monasterio Proto-Archimandritali Torokanensi Anno 1790. Die et Mense ut Supra. Maximilianus Wilczynski O. S. B. M. Congr. Ruthenor. Proto-Archimandrita ex Speciali Sedis Sedis Aplicæ Indulto. mp (L. S.) Ant. Tarnawski O. S. B. M. Congr. Ruthenor. Consultor Gralis. mp

Kopia Listu w Bogu Nayprz: J. X. Prowincyała pisanego do JX. Superiora Poddubiskiego Ro. 1790. Mca Febr. Die 24to.

Spodziewam się, iż A. R. Ptas Vra od Swego Senioraċkiego Klasztoru uwiadomiony zostałeś o potrzebie przesłania do Wilna na ręce J. X. Superyora tamecznego Autentyczney Tabelli, czyto w Extrakcie, czy w Originale podaney, izaprzysiężoney przed Kommissyą intraty, celem nowego rozłożenia Subsidii Charitativi w krotce nastąpić maiącego; Co gdyby ieszcze przypadkiem iakim ieszcze nienastąpiło? tedy Go sam otym upewniam, obowiązuiąc, aby wspomniana Tabella nieodwłocznie na mieysce wzmiankowane odesłana była. Ponieważ straciłem nadzieię bycia tey Zimy w Poddubisiu, a w następuiącym lecie, może nie prędko mieć będę tę sposobność, i dlatego przez Siebie Samego, zwłaszcza w predkim czasie nie mogę wyexaminować Xa Marscha; 1mo. dlaczego nieudał się podług nakazu S. Nunciatury do Jabłonowa? 2do: Dlaczego powendrował do Poddubisia? 3tio: Jakim sposobem dostał się na to mieysce? 4to: Co to są za nieszczęścia, i przypadki, Ktorych doznał w tey drodze; a nadewszystko 5to: dlaczego uszedł z Czerlony? gdzie u Siedm lat był, i czym się bawił? Przeto takowego examinu wykonanie wruczam A. R. Ptti Vrę, i oraz upraszam, abyś tenże ręką Swą podpisany przesłał mi do Berezwecza maiącemu w tymże Klasztorze Swięta następuiące odprawić i niecco się zabawić. Procz tego udzielaiąc Adm Rndæ Ptti Vræ, i J. X. Wikaremu i J. X. Giecewiczowi facultatem absolvendi ab hæresi, Schismate, apostasia, et omnibus Casibus, Sedi Aplicæ reservatis, etiam in Bulla Cænæ Contentis, Ktora to dana facultas ma służyć Osobom wyrażonym do Końca mego Urzędu. Obliguię Go, abyś wspomnionego Xa Marscha, uwolniwszy od Suspensy przygotowanego wprzod przez zwykłe w tym czasie wielkopostnym Medytacye przypuścił do Ołtarza, i do innych Sakramentow SS. administrowania, ieśli tylko trzeźwo, i bez zgorszenia w Klasztorze Jego zachowat się; Co gdy nastąpi: Zalecisz A R Ptas Vra = i tego dopilnuiesz aby naznaczoną sobie w Czerlonie pokutę, a dla nastąpioney w Kratce Apostazyi niewykonaną, iaknayrychley dopełnił, i wziół na to Superiorskie Zaświadczenie. Że zaś próżnowanie iest początkiem wszelkiego złego, i obawiam się, aby wysłany do Kądz Klasztoru, iako do pijanstwa przywykły, niepopełnił iakiego zgorszenia, czyli nie odnowił dawnego przez siebie, gdy niegdyś w tym Klasztorze mieszkał; Staraniem